

บรรณานุกรม

- _____. (2556). **ธรรมพุทธสตฺถิกลี**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : อูษาการพิมพ์.
กนกวรรณ ติลกสกุลชัย และชัยเลิศ พิชิตพรชัย. (2552). **สตรีวิทยา 3**. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เรือนแก้วการพิมพ์.
- กรมการศาสนา. (2541). **พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). **ปฏิญญาอาสาสมัครไทย**.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http://www.m-
society.go.th/content_detail.php?pageid=155](http://www.m-society.go.th/content_detail.php?pageid=155). สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2557.
- กระปุกดอทคอม. “สุขบัญญัติ 10 ประการ”, เสริมสร้างสุขภาพด้วย สุขบัญญัติ 10 ประการ.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://health.kapook.com/view6623.html>. สืบค้น 28
ธันวาคม 2552.
- กระแส ชนงวงศ์. (2556, กันยายน 28). **ประธานอาศรมสาธาณสุขชุมชนหลักสูตรปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**. บรรยาย.
กิเลน ประลองเชิง. (2550). **น้ำในแก้วที่สาม**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http://writer.dek-
d.com/on_bluesky/story/viewlongc.php?id=403426&chapter=179](http://writer.dek-
d.com/on_bluesky/story/viewlongc.php?id=403426&chapter=179). สืบค้น 28
มิถุนายน 2558.
- กลุ่มสุดฝั่งฝัน. (2556). **สรรค่าสร้างคน**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : อูษาการพิมพ์.
คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข. (2555).
**แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11
พ.ศ. 2555 – 2559**. นนทบุรี : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์
กรุงเทพฯ.
- คำแก้ว สมบูรณ์. (2551). การวิจัยเรื่อง “กจดจุดหยุดปวดอย่างรวดเร็ว”, ใน **กจดจุดหยุดปวดแบบ
รวดเร็ว**. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ.
- โครงการพัฒนาเทคนิคการทำยาสมุนไพร โครงการศึกษาการแพทย์ตะวันออก และมูลนิธิ
สาธารณสุขกับการพัฒนา. (2541). **ทฤษฎีแพทย์จีน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

- จุฑา ลิ้มสุวัฒน์. (2552). “ปัสสาวะบำบัด (Urine Therapy)”, การรวบรวมองค์ความรู้ เรื่อง ปัสสาวะบำบัด (Urine Therapy). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.thaicam.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=183:-urine-therapy&catid=49:2009-09-09-09-44-27&Itemid=136. สืบค้น 11 มิถุนายน 2552.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2549). สาส์นจากวาริ (Messages from Water). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://writer.dek-d.com/on_bluesky/story/viewlongc.php?id=403426&chapter=179. สืบค้น 28 มิถุนายน 2558.
- จำหลักนกรรม. (ศิลาจำหลัก). (2556, พฤษภาคม 13). ภาพถ่าย.
- ใจเพชร กล้าจน. (2555). “การใช้สมุนไพรฤทธิ์เย็น สูตรหอมเขียว” ใน *หอมเขียว*. หน้า 32-33. มุกดาหาร : ศูนย์สุขภาพสวนป่านานาชาติ (จัดพิมพ์).
- _____. (ม.ป.ป.). *การเตรียมวางชั้นวางร่าง (ส่งวิญญาณ)*. มุกดาหาร : ศูนย์สุขภาพสวนป่านานาชาติ (จัดพิมพ์).
- _____. (เรียบเรียง) (2556). *การปรับสมดุลร้อนเย็นกายใจตามหลักการแพทย์วิถีธรรม*. มุกดาหาร : มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย (จัดพิมพ์). (เอกสารการอบรมหลักสูตรการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม เพื่อการพึ่งตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง, นายแพทย์เทวัญ ธานีรัตน์. (บก.), *สำนักการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลอำนาจเจริญ, มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย*).
- _____. (ม.ป.ป.). *การพอก ทา หยอด ประคบ อบ อาบ เช็ด ด้วยสมุนไพร*. มุกดาหาร : ศูนย์สุขภาพสวนป่านานาชาติ.
- _____. และคนอื่นๆ. (2557). *การแพทย์วิถีธรรมกับการสร้างสุขภาพในเรือนจำ*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2557). “การแพทย์วิถีธรรมเพื่อมวลมนุษยชาติ.” ใน **Program and Articles. International Conference of Public Health Program On Health Care Wisdom for Mankind. (ICPHP2014)**. หน้า 31-45. Surin : SurindraRajabhat University.
- _____. (2557). *ไชรหัสลับสุดขอบฟ้า ๑ การผ่าตัดกิเลส เหตุแห่งโรคทุกข์ทั้งปวง*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2557). *ไชรหัสลับสุดขอบฟ้า ๒ ผ่าตัดโรคร้ายโดยใช้สมดุลร้อนเย็น*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2557). *ไชรหัสลับสุดขอบฟ้า ๓ เป็นโสดดีหรือมีคู่*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2553). *ความเจ็บป่วยกับการดูแลสุขภาพแนวเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักแพทย์ทางเลือกวิถีพุทธ ของศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงสวนป่านานาชาติ*

อำเภอคอนสาร จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒน
บูรณาการศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- _____. (2556). **คู่มือการใช้สมุนไพรฤทธิ์เย็นกับการดูแลสุขภาพ**. กรุงเทพฯ : กองบุญแพทย์วิถี
ธรรมแห่งประเทศไทย (จัดพิมพ์).
- _____. (ม.ป.ป.). **คนพอเพียง**. มุกดาหาร : ศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
สวนป่านานาชาติ (จัดพิมพ์).
- _____. (2554, มกราคม-เมษายน). “ความเจ็บป่วยกับการดูแลสุขภาพแนวเศรษฐกิจพอเพียงตาม
หลักการแพทย์ทางเลือกวิถีพุทธ.” **วารสารสำนักการแพทย์ทางเลือก**. 4(1) : 25-483.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบูรณาการศาสตร์ คณะ
บริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พ.ศ. 2553).
- _____. (ม.ป.ป.). **ความผาสุกที่แท้จริง**. มุกดาหาร : ศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียง สวนป่านานาชาติ (จัดพิมพ์).
- _____. (2557, เมษายน-สิงหาคม). “เดินตามรอยบาท...พระศาสดา.” **วารสารแพทย์วิถีธรรม**.
ฉ. 4 : 17-25.
- _____. (2556, ตุลาคม). “ตอบเหล็ก...แหกค่าย โรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย.” **วารสารแพทย์
วิถีธรรม**. ฉ. 3 : 13-14.
- _____. (2557, เมษายน-สิงหาคม). “ตอบเหล็ก...ก่อนแหกค่าย ภาวะร้อนเย็นพันกัน ฯลฯ.”
วารสารแพทย์วิถีธรรม. ฉ. 4 : 13-15.
- _____. (2556). **ถอดรหัสสุขภาพ เล่ม ๑ ร้อน-เย็นไม่สมดุล**. พิมพ์ครั้งที่ 30. กรุงเทพฯ : อุษา
การพิมพ์.
- _____. (2556). **ถอดรหัสสุขภาพ เล่ม ๒ ความลับฟ้า**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : อุษาการ
พิมพ์.
- _____. (2556). **ถอดรหัสสุขภาพ เล่ม ๓ มาเป็นหมอดูแลตัวเองกันเถอะ**. พิมพ์ครั้งที่ 17.
กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์.
- _____. (เรียบเรียง) (ม.ป.ป.). **เทคนิคการดูแลสุขภาพแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการแพทย์
วิถีธรรม เพื่อควบคุมป้องกันโรค บำบัดบรรเทา และฟื้นฟูสุขภาพ**. มุกดาหาร : ศูนย์
เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านานาชาติ (จัดพิมพ์).
- _____. (2555). **เทคนิคการทำใจให้หายจากโรคเร็ว**. มุกดาหาร : ศูนย์สุขภาพสวนป่านานาชาติ
(จัดพิมพ์).

- _____. (2555). **มหัศจรรย์น้ำปลาสาวะบั้งดี ยาคีที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้**. มุกดาหาร : ศูนย์สุขภาพสวนป่านาบุญ (จัดพิมพ์).
- _____. (2555). **ย่านาง**. พิมพ์ครั้งที่ 27. กรุงเทพฯ : ชีระการพิมพ์.
- _____. (2555). **สู้ทุกทุกข์ภัยด้วยใจเป็นสุข**. มุกดาหาร : ศูนย์สุขภาพสวนป่านาบุญ (จัดพิมพ์).
- _____. (เรียบเรียง) (ม.ป.ป.). **อาหารล้างพิษร้อนปรับสมดุล**. มุกดาหาร : ศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านาบุญ (จัดพิมพ์).
- ฉัตรวรัญ องค์กรสิงห์. (2550). **อาสาสมัครสาธารณสุข ; ศักยภาพและบทบาทในบริบทสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป**. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ฉันทนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2540). “**สื่อสารกับพลังงาน**”, ใน **วิทยาศาสตร์กับสังคม**. พรพิมล นุ่นปาน และสมพิศ นิชตานนท์ บรรณาธิการ. หน้า 119-170. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงพลังงาน.
- เฉลิมพล เกิดมณี. (2547). “**ปรัชญา วิวัฒนาการ และแนวคิดการแพทย์แผนไทย**”, ใน **แนวคิดและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย**. เขียวภา ปิ่นทุพันธ์ บรรณาธิการ. หน้า 1-24. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. (2543). **สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab SPSS และ SAS**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โซเกียล รินโปเช. (2543). **เหนือห้วงมรรณพ : คำสอนทิเบตเพื่อการอยู่และตายอย่างไรทุกข์**. The Tibetan Book Of Living and Dying (Part I Living) แปลโดย พระไพศาล วิสาโล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์. (2555). **รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนบางน้ำหวาน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คุณิ สุทธปริยาศรี. (2535). “**ปัญหาโภชนาการ**.” ใน **โภชนศาสตร์สาธารณสุข**. กิตติยัคคานนท์ บรรณาธิการ. หน้า 1-54. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ดาร์ช่าง ดุลฎ. (2551). **ดุลยภาพแห่งชีวิต**. Gesture of Balance แปลโดยบุลญา. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ธรรมทัศน์สมาคม. (2558). **สุดยอดหมออริยะ (หมอชีวกโกมารภัจจ์)**. กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์.
- ธรรมภัทรภิกขุ. (2522). **ปรัชญาของพระพุทธองค์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์.
- ธรรมสภา. (2540). **พุทธศาสนสุภาษิต ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- ชวีช บูรณถาวรสม. (2551). “โรคมะเร็งตามทฤษฎีแพทย์แผนจีน”, ใน **การดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งด้วยการแพทย์ผสมผสาน**. เทวัญ ชานีรัตน์ และคณะ บรรณาธิการ. หน้า 99-124. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมวิทมีเดีย มาร์เก็ตติ้ง จำกัด.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS** (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์. หน้า 419.
- นภนาท อนุพงศ์พัฒน์ และคณะ. (2556). **รอยเวลา : เส้นทางประวัติศาสตร์สุขภาพ**. กรุงเทพฯ : สุขศาลา.
- นัवरณ เอมนุกุลกิจ. “ความหมายของสุขภาพ”, สุขภาวะคืออะไร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : dsd.pbru.ac.th/health/index.php?option=com.id. สืบค้น 25 กันยายน 2552.
- บรรจบ ชุณหสวัตติกุล. (2547). “การล้างพิษเพื่อเสริมสุขภาพและบำบัดโรค”, ใน **ธรรมานามัย**. มุกดา ต้นชัย บรรณาธิการ. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2551). “ประสบการณ์รักษามะเร็งด้วยธรรมชาติบำบัด”, ใน **การดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งด้วยการแพทย์ผสมผสาน**. เทวัญ ชานีรัตน์ และคณะบรรณาธิการ. หน้า 15-52. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุขุมวิทมีเดียมาร์เก็ตติ้ง.
- _____. (2546). **วิทยาศาสตร์ว่าด้วยน้ำปัสสาวะบำบัดโรค**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ร่วมธรรมศน์.
- ประทีป อัสวภูมิ. (25520). “แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10”, กลุ่มพัฒนายุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : Bps.ops.moph.go.th/Plan10/plan10.htm. สืบค้น 25 กันยายน 2552.
- ประเวศ ะสี. (2552). “เอนโดรฟิน”, จิตวิญญาณ Spirituality. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.novabizz.com/NovaAce/Spiritual/Spirituality.htm. สืบค้น 28 ธันวาคม 2552.
- ปรีดา ตั้งตรงจิต และคณะ. (2547). “อาหารไทยพื้นบ้าน”, ใน **ธรรมานามัย**. มุกดา ต้นชัย บรรณาธิการ. หน้า 1-83. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พรชัย มาตังคสมบัติ และจินดา นัยเนตร. (2527). “ความต้านทานและภูมิคุ้มกันโรค”, ใน
 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ. เครือวัลย์ โสภาสรรค์ บรรณาธิการ. หน้า 255-300. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟฟิตอาร์ต.

พรชัย มาตังคสมบัติ และมาลี จึงเจริญ. (2527). “โรคภูมิแพ้และความผิดปกติอื่นของระบบ
 ภูมิคุ้มกัน”, ใน วิทยาศาสตร์ชีวภาพ. เครือวัลย์ โสภาสรรค์ บรรณาธิการ. หน้า 303-349.
 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟฟิตอาร์ต.

พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. (2525). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง. (2514). กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2531). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ : ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 4.
 กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระไพศาล วิสาโล. (2550). **เมื่อดอกไม้บานสะพรั่งทั้งแผ่นดิน**. กรุงเทพมหานคร : เครือข่ายพุทธิกา.

พระมหาอัคร สุธุทธิโณ (เกตุทอง). (2554). **ศึกษาสุขภาพแบบองค์รวมวิถีพุทธในพระไตรปิฎก**.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนานันทวิทยา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร
 ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร วันอังคารที่ 12 กรกฎาคม
 2520. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ohm.go.th/th/monarch/speech>. สืบค้น 16
 กันยายน 2557.

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันเสาร์ที่ 12 กรกฎาคม 2518.
 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ohm.go.th/th/monarch/speech>. สืบค้น 16
 กันยายน 2557.

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล ณ อาคารใหม่ สวน
 อัมพร วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2534. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://www.ohm.go.th/th/monarch/speech>. สืบค้น 16 กันยายน 2557.

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิม
 พระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันพุธที่ 4
 ธันวาคม 2534. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ohm.go.th/th/monarch/speech>.
 สืบค้น 16 กันยายน 2557.

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ที่ 4 ธันวาคม 2541. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ohm.go.th/th/monarch/speech>. สืบค้น 16 กันยายน 2557.

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดีที่ 23 ธันวาคม 2542. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://student.nu.ac.th/nu_aom-am/6-1.htm. สืบค้น 16 กันยายน 2557.

พระราชดำรัส พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุม การสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ครั้งที่ 15 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ วันพฤหัสบดีที่ 25 เมษายน 2539. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ohm.go.th/th/monarch/speech>. สืบค้น 16 กันยายน 2557.

พิชญ์ สมpong. (2555, มีนาคม 22). อาจารย์พิเศษประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สัมภาษณ์.

พิชิต โตสุขโหวงศ์. (2535). “กระบวนการของชีวิตในระดับโมเลกุล”, ใน *วิทยาศาสตร์ชีวภาพ*. เครือวัลย์โสภาสรรค์ บรรณาธิการ. หน้า 1-50. พิมพ์ครั้งที่ 11. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พิเชษฐ บุญทวี และคณะ. “เซลล์ของสิ่งมีชีวิต”, *เซลล์และทฤษฎีของเซลล์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.thaigoodview.com/library/.../45/.../mitochondria.html. สืบค้น 14 สิงหาคม 2553.

พริตจ็อฟ คาปรั้า. (2550). *จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ*. เล่ม3. The Turning Point แปลโดย พระประชาปสันนชมโมและคณะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.

มาลี อาณากุล และบุษกร เมธางกูร. (2547). “หลักธรรมมานามัยกับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย”, *ธรรมานามัย*. มุกดา ต้นชัย บรรณาธิการ. หน้า 1-41. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มุกดา ต้นชัย. (2547). “วิทยาศาสตร์ในการนวดและการประคบ”, *วิทยาศาสตร์ในการแพทย์แผนไทย*. เขียวภา ปิ่นทุพันธ์ บรรณาธิการ. หน้า 145-178. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มูลนิธิแพथียวิถีธรรมแห่งประเทศไทย. (2556, กุมภาพันธ์). *วารสารแพथียวิถีธรรม*. ฉ.1 : 13.

ราตรี สุตทรวง และวีระชัย สิงหนิยม. (2550). *ประสาทสรีรวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลลิตา อาชานานุภาพ และสุรเกียรติ อาชานานุภาพ. (2538). **กดจุดหยุดโรค**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

ลามะโซปะะ रिमโปเซ. (2553). **พลังแห่งกรุณาคือการเยียวยาสูงสุด**. Ultimate Healing : The Power

of Compassion แปลโดยธีรเดช อุทัยวิทยารัตน์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง.

วัลลภ พรเรืองวงศ์. “เพิ่มผัก ลดเนื้อ ลดความดันเลือด”, บ้านสุขภาพ เพิ่มผัก ลดเนื้อ ลดความดัน

เลือด. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : gotoknow.org/blog/health2you/10180. สืบค้น 28

ธันวาคม 2552.

วรรณดี สุทธิชินรากร. (2556). **การวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยในกระบวนการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ :

สยามปริทัศน์.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “เปอรอกซิโซม”, เซลล์ชีววิทยา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://th.wikipedia.org/wiki/เปอรอกซิโซม>. สืบค้น 14 สิงหาคม 2553.

แรงจูงใจ. (2557). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki/แรงจูงใจ>. สืบค้น 14

มีนาคม 2557.

วิภาพร เกิดทำไม้. (2555). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของประชาชนในกองพลทหารปืน**

ใหญ่ต่อสู้อากาศยาน กรณีศึกษามหาอุทกภัย ปี 2554. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการ

จัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วุฒิ วุฒิชรมเวช. (2547). **คัมภีร์เภสัชรัตนโกสินทร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศิลป์

สยามบรรจุกัญท์และการพิมพ์ จำกัด.

ศูนย์ธรรมชาติบำบัดบัตวี. (2553). “การสวนล้างลำไส้”, การสวนล้างลำไส้-ศูนย์ธรรมชาติบำบัด

บัตวี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [www.balavi.com/content_th/activity/activity_2.](http://www.balavi.com/content_th/activity/activity_2.asp)

asp. สืบค้น 7 มกราคม 2553.

สกุณา บัณฑิตรัตน์, สุภาวดี อินนุพัฒน์ และอภิรัฐ คำวัง. (2550). **แนวคิด รูปแบบ และวิธีการของ**

การพัฒนาจิตสำนึกอาสาสมัครในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรณีศึกษาการจัดกิจกรรม

ของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร. สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมชาย ลีทองอินทร์. (2547). “การเคลื่อนไหวร่างกายกับสุขภาพ”, ใน **ธรรมานามัย**. มุกดา ต้นชัย

บรรณาธิการ. หน้า 223-278. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมบูรณ์ จัยวัฒน์. “กินเพื่อสุขภาพด้วยหลัก 9 ประการ.” กินเพื่อสุขภาพด้วยหลัก 9 ประการ.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [www.mfu.ac.th/school/nurse/download/current_news01.](http://www.mfu.ac.th/school/nurse/download/current_news01.pdf)

pdf. สืบค้น 28 ธันวาคม 2552.

สมณะโพธิรักษ์ โพธิ์รักจิต. (2557, ตุลาคม 23) **สัมภาษณ์**.

สันต์ ใจยอดศิลป์. (2556). “หลักทฤษฎีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://visitdrsant.blogspot.com/2010/01/transtheoretical-stage-of-change-model.html>. สืบค้น 18 ธันวาคม 2557.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเล่มที่ 15.

“มลพิษต่างๆ”, ปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับสากล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

web.ku.ac.th/schoolnet/snet6/envi3/en-sakol/sakoln.htm. สืบค้น 7 มกราคม 2553.

สาวคำเอื้อย. (2557, กุมภาพันธ์ 26). สัมภาษณ์.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). **จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

สำนักงานแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวง

สาธารณสุข. (2551). **การดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งด้วยการแพทย์ผสมผสาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมวิทมีเดีย มาร์เก็ตติ้ง จำกัด.

สำนักงานแพทย์ทางเลือกกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2551). “การรวบรวมองค์ความรู้ เรื่อง ปัสสาวะบำบัด (Urine Therapy)”, **ปัสสาวะบำบัด**.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานแพทย์ทางเลือกกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก.

สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2552). **แนวทางการปฏิบัติงานควบคุมและป้องกันโรคไม่ติดต่อสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข**. สุวิภา นิตยางกูร และคณะบรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สินวล ไชยจักร. (2557, กุมภาพันธ์ 25). สัมภาษณ์.

สุรพล ธรรมร่มดี และมีรา ชัยมทวงศ์. (2552). **หลอมรวมการเรียนรู้เพื่อความเป็นไทยเล่ม 3 สุขภาพทางเลือกเพื่อคุณภาพแห่งชีวิต กลุ่มแพทย์และสาธารณสุขทางเลือก**.

กรุงเทพมหานคร : บริษัท แปลน ฟรินติ้ง จำกัด.

หมอเด่น. “เอนโดรฟิน”, ความรักกับสารเอ็นโดรฟินส์ (ENDORPHINES). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.oknation.net/blog/moh-den/2009/07/28/entry-2. สืบค้น 27 ธันวาคม 2552.

อภิชาติ ลิ้มดิยะโยธิน. (2547). “วิทยาศาสตร์ในการนวดและการประคบ”, ใน **วิทยาศาสตร์ในการแพทย์แผนไทย**. เยาวภา ปิ่นทุพันธุ์ บรรณาธิการ. หน้า 185-256. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อมร ทองสุก. (2553). **เข็มทิศสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชูณหวัดร์ จำกัด.

- อาตีเกะ จรัสสาส์น. (2550). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับตำบล ศึกษากรณีตัวอย่างในจังหวัดปัตตานี. กลุ่มนโยบายและวิชาการสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปัตตานี.**
- อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2550). **บริบทและแนวโน้มทางการศึกษาเพื่อสันติสุข. สุรินทร์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.**
- _____. (2554). **สัมมนาวิจัยและศึกษา : ปรัชญาการวิจัยและการศึกษาท้องถิ่น. สุรินทร์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.**
- อัมพร กุลเวชกิจ และคณะ. (2552, ตุลาคม 13-16). “การวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกโยคะต่อความสุขและภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยที่มีอาการซึมเศร้า”. **ศรีนครินทร์เวชสาร. ฉ. 3 : 54.**
- อุ้นเอื้อ สิงห์คำ. (2555). **กระบวนการและผลกระทบของการสร้างเสริมสุขภาพองค์กรวมวิถีพุทธ. คู่มือนิพนธ์ สาขาพัฒนบูรณาการศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. สำนักวิทยบริการ : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.**
- โอบาส ภูษิสสะ, สุพินดา ศิริจันทร์ และนวนันท์ กิจทวี. (2550). **อาหารแมคโครไบโอติกส์. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมวิทมีเดียมาร์เก็ตติ้ง จำกัด.**
- Ackerknecht, Erwin H. (1974). “The History of the discovery of the vegetative (autonomic) nervous system. *Medical History*”, **Anesthesiology. 18 : 623-624.**
- AhluwaliaAditya. (2010). “History of Aryurveda in India”, *Life Positive: Your complete Guide to Holistic Living. [Online]. Available : <http://www.lifepositive.com/body/ayurveda/ayurveda-in-india.asp>. Retrieved October 8, 2010.*
- Benson, Herbert., and Stuart, Eileen M. R.N. (1993). **The Wellness Book.** New York : Carol Publishing Group.
- Bernard Jensen. (1998). **Dr. Jensen's Guide to Better Bowel Care : A Complete Program for Tissue Cleansing through Bowel Management.** Revised edition. New York : Avery Trade Pub.
- Capra Fritjof. (2010). **The Tao of Physics : An Exploration of the Parallels between Modern Physics and Eastern Mysticism.** 5th edition. Shambhala Publishing.
- Caroline Myss. (1997). **Anatomy of the Spirit : The Seven Stages of Power and Healing.** New York: Three Rivers Press Publisher.
- Christina M.P. (2001). **The role of spirituality in health care.** BUMC Proceedings. 14 : 352-357.

- Crellin J.K. and Fernando Ania. (2002). "Chapter 3, Changing the Health Care Paradigm?, Professionalism and Ethics", In **Complementary and Alternative Medicine**. New York : The Haworth Press Inc.
- Cronbach, L.J. (1970). **Essential of Psychological Testing**. 3rd ed. New York : Harper and Row.
- Dalai lama. (2001). **Ancient Wisdom, Modern World : Ethics for the New Millennium**. New York: Abacus Press.
- David Bohm. (2006). **The Mind/Body Connection On Dialogue**. New York : Routledge.
- David R.W. and Michelle J.S. (2007). Spirituality, religion and health ; evidence and research directions. **Spirituality and Health**.MJA. May 21, 186 (10) : 47-50.
- Edward Jenner Museum. "Edward Jenner", **Milestones in Immunology**. [Online]. Available : <http://www.jennermuseum.com/Jenner/milestones.html>. Retrieved October 8, 2010.
- Einstein A. (1970). **Theory of Special Relativity**. 5th edition. New Jercey : Press Princeton.
- Einstein A. (1980). **A letter from Albert Einstein to his daughter: about The Universal Force which is LOVE**. [Online]. Available : <https://wearelightbeings.wordpress.com/2015/04/15/a-letter-from-albert-einstein-to-his-daughter-about-the-universal-force-which-is-love/>. Retrieved June 25, 2015.
- Gowri A. and Ellen H. (2001). **Spirituality and Medical Practice :using the HOPE Questions as a Practical tool for Spiritual assessment**. Am. Fam. Phys. January 1 : 63(1) : 81-88.
- Herbert Benson and Miriam Z. Klipper. (2000). **The relaxation response**. New York : Harper Collins Publishers Inc.
- Jacqueline RM, Karen S., and Anne B. (1992). Spiritual Well-Being; Religious and hope among Women with Breast Cancer. **J Nurschol**. December 24(4) : 267-272.
- Jade Dyer, BSC. (2007). How dose spirituality affect Physical Health? A conceptual Review. **Holist NursPract**. 21(6) : 324-328.
- Kenneth I.P. et al. (2004). Religious Coping Methods as Predictors of Psychological, Physical and Spiritual outcome among Medically ill elderly Patients : A two year Longitudinal study. **Healthy Psychol**. 9(6) : 713-710.
- Kenneth S. Cohen. (1999). **The Way of Qigong: The Art and Science of Chinese Energy Healing**. New York : Ballantine Books.

- KeonigH.G.Religion. (2010). Spirituality and Health : The Research and Clinical Implications. ISRN Psychiatry. [Online]. Available at :<http://dx.doi.org/10.5402/2012/278730>.
- Koch SM et al. (2008). “Prospective study of colonic irrigation for the treatment of defaecation disorders”. in **Br J Surg**. 95 (10) : 1273-1279.
- Likert, Rensis A. (1961). New Patterns of Management. New York : McGraw-Hill Book Company Inc. - See more at : <http://www.thaiail.com/blog/tag/likert/#sthash.Ef4ZQbID.dpuf>.
- Lindsey Mc.D., et al. (2014). Health Outcomes and Volunteering : The Moderating Role of Religiosity. **Social indicators Research**. June 117 (2) : 337-351.
- Lioness. (2551). ความจริงวันนี้ วันจิตอาสา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/thanomwong/2008/12/27/entry-1>. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2557.
- Mae-wan Ho. (2008). **The Rainbow And The Worm: The Physics of Organism**. 3rd Edition. Singapore : World Scientific Publishing Company.
- Masaru Emoto. (2005). The Hidden Messages in Water. [Online]. Available : <http://www.creatingconsciously.com/books/emotowaterbook.pdf>. Retrieved June 28, 2015.
- Mehmet C, et al. (1999). **Healing from the Heart: A Leading Surgeon Combines Eastern and Western Traditions to Create the Medicine of the Future**. 1st edition. New York: Plume.
- Orem, D. E. (2001). **Nursing: Concepts of practice**. 6th ed. St. Louis, MO : Mosby.
- Oscar Carl Simonton et al. (1992). **Getting well again**. 1st edition. New York : Bantam.
- Peter J D’ Adamo and Whitney, Catherine. (1998). **Eat Right 4 Your Type** . 4th edition.UK : Cornerstone Published.
- Rudolph Ballentine. (1999). **Radical Healing: Integrating The World's Great Therapeutic**. 1st edition.New York : Three Rivers Press.
- Scoreboards Company. (2010). “การกัวซา”, กัวซาบำบัด ศาสตร์แพทย์แผนจีนโบราณ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.look4thailand.com/healthy/news. สืบค้น 5 ธันวาคม 2553.

- Stickycorn. (2010). “ถ่านไม้ไผ่ คุดสารพิษ”, ถ่านไม้ไผ่คุดสารพิษ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://stickycorn.multiply.com/journal/item/11/11>. สืบค้น 15 ธันวาคม 2553.
- The World Health Organization (WHO). (2013). “Cardiovascular diseases (CVDs) Fact sheet N317”. [Online]. Available : <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs317/en/index.html>. Retrieved December 28, 2013.
- The World Health Organization (WHO), (2013). “Diabetes Fact sheet N 312”. [Online]. Available : <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs312/en/index.html>. Retrieved December 28, 2013.
- Wanutwira. (2013). ผลึกน้ำและความสัมพันธ์กับจิต (Messages in Water). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://nstda.or.th/blog/?p=22258>. สืบค้น 29 มิถุนายน 2558.
- WebMed MD Medical Reference. (2010). “Understanding Types of Complementary and Alternative Medicine”, Health & Balance. [Online]. Available : <http://www.webmd.com/balance/what-is-alternative-medicine>. Retrieved October 8, 2010.
- Wikipedia. (2010). “Discussion”, History of alternative medicine. [Online]. Available : http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_alternative_medicine. Retrieved October 8, 2010.
- Wong Cathy. (2010). “What are the 5 Main Types of Complementary/Alternative”, About.com Guide. [Online]. Available : http://altmedicine.about.com/od/alternative_medicinebasics/a/types.htm. Retrieved October 8, 2010.

